

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОКЗ9- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/ 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин

27 серпня 2024 р., протокол № 8

Голова Вченої ради

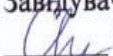
Лариса СЕРГІЄНКО

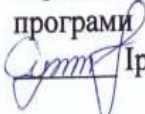


ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення та
видами діяльності)» освітньо-професійна програма «Національна безпека (за
окремими сферами забезпечення та видами діяльності)»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра національної безпеки, публічного управління та адміністрування

Схвалено на засіданні кафедри
національної безпеки, публічного
управління та адміністрування
26 серпня 2024 р., протокол № 7

Завідувач кафедри
 Світлана СВІРКО

Гарант освітньо-професійної
програми
 Ірина СУПРУНОВА

Розробники: д.е.н., д.н.д.у., проф., професор кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування Світлана СВІРКО
д.н.д.у., доц., доцент кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування Ірина СУПРУНОВА

Житомир
2024

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК39- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/2

1. Вступ

Атестаційний екзамен виступає завершальною формою контролю для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення та видами діяльності)» освітньо-професійної програми «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення та видами діяльності)» Державного університету «Житомирська політехніка».

Метою атестаційного екзамену виступає комплексна перевірка систематизованих знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти, які вони отримали та набули впродовж навчання в межах ОПП «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення та видами діяльності)».

Завданнями атестаційного екзамену за ОПП «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення та видами діяльності)» виступають:

– перевірка теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти з метою підтвердження набутих необхідних загальних та спеціальних компетентностей, а також програмних результатів навчання в сфері національної безпеки;

– демонстрація здобувачами навичок щодо практичного застосування знань в сфері національної безпеки;

– демонстрація здатності до узагальнення, висновків, рекомендацій та їх обґрунтування, вирішення поставлених перед здобувачем конкретних спеціалізованих завдань та практичних проблем в сфері національної безпеки;

– демонстрація готовності здобувачів до подальшого навчання та/або самостійної професійної діяльності в сфері національної безпеки;

– стимулювання здобувачів до саморозвитку та подальшого самовдосконалення як фахівців в сфері національної безпеки.

У наслідок складання атестаційного екзамену здобувачів вищої освіти мають продемонструвати наявність таких загальних та спеціальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 1. Здатність застосовувати знання провідних безпекових теорій, концепцій, учень, розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери національної безпеки, знати її цінності та досягнення.

СК 2. Здатність використовувати категорійно-понятійний апарат теорії національної безпеки, виявляти та аналізувати виклики та загрози національній безпеці, оцінювати особливості функціонування сучасної системи національної безпеки на різних рівнях.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОКЗ9- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/3

СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку правового регулювання у сфері забезпечення національної безпеки України в контексті європейської та євроатлантичної інтеграції

СК 4. Здатність використовувати знання щодо місця, ролі та призначення політичних та безпекових інститутів України, застосовувати безпекове мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем при здійсненні професійної діяльності у відповідних сферах національної безпеки

СК 7. Здатність виконувати заходи територіальної оборони, а також цивільного захисту у межах професійної компетентності.

СК 8. Здатність формувати систему цінностей та національної ідентичності, діяти соціально відповідально, бути критичним і самокритичним, працювати автономно та в команді (включаючи навички лідерства), організовувати та здійснювати заходи забезпечення національної безпеки

СК 9. Здатність визначати необхідні правові, організаційні заходи і технології врегулювання конфліктів, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки, підтриманням миру.

СК 10. Здатність до визначення шляхів, механізмів і способів запобігання та протидії тіньовій економіці як фактору безпекового розвитку національної економіки; здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем детінізації економіки.

СК 11. Здатність аналізувати розвиток безпекового середовища (глобальний, регіональний та національний аспекти), виявляти та оцінювати можливі загрози, уразливості та дестабілізуючі чинники економічній безпеці держави.

Перелік програмних результатів навчання зі спеціальності 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)», досягнення яких перевіряється через складання атестаційного екзамену є таким:

ПРН 4. Обґрунтовано застосовувати знання з основ теорії національної безпеки, зокрема, оцінювати обстановку, рівень небезпек та загроз національній безпеці, вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки в сфері національної безпеки.

ПРН 5. Вміти аналізувати законодавство у сфері національної безпеки й оборони, виявляти проблеми правового регулювання в цій сфері та сприяти їх усуненню, характеризувати процес імплементації міжнародних правових актів у безпековій сфері у національний правопорядок України в контексті європейської та євроатлантичної інтеграції.

ПРН 8. Формувати концептуальні основи забезпечення національної безпеки та декомпозицію її структурних компонентів, визначати основні складові та етапи реалізації чинних стратегій національної безпеки України та пріоритетні вектори безпекової політики держави в умовах мирного часу та в умовах війни.

ПРН 9. Володіти знаннями щодо місця, ролі та призначення політичних та безпекових інститутів України для ефективного здійснення заходів при виконанні обов'язків з питань забезпечення національної безпеки.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОКЗ9- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/4

ПРН 11. Вміти прогнозувати складні процеси, що відбуваються в системі національної та міжнародної безпеки і їх практичні наслідки, зокрема, явища різних сфер суспільного життя, володіти навиками професійного використання методів стратегічного планування в фаховій діяльності

ПРН 12. Здійснювати необхідні правові та організаційні заходи щодо врегулювання конфліктів, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки та реалізації національних інтересів, володіти знаннями історії конфліктів та інструментами запобігання потенційним загрозам національній безпеці в конфліктних ситуаціях.

ПРН 14. Демонструвати вміння виявляти та вирішувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері національної безпеки, використовувати аналітичний інструментарій, критичне мислення для формування принципово нових ідей та адаптації до нових безпекових викликів та ситуацій

ПРН 15. Вміти розуміти вплив політичної системи на національну ідентичність, взаємозв'язок етнічності, національних менших, історичної пам'яті та національної ідентичності як запоруки забезпечення національної безпеки та розвитку патріотизму в умовах мирного часу та в умовах війни.

ПРН 16. Володіти знаннями та навичками щодо підготовки держави до оборони, територіальної оборони держави, мобілізаційної підготовки та мобілізації у межах професійної компетентності

ПРН 17. Готувати для ухвалення обґрунтовані рішення, здійснювати функції управління під час здійснення професійної діяльності в різних умовах та демонструвати приклади лідерства та відповідальності за свою діяльність, до співробітництва та роботи в команді, діяти соціально відповідально, організовуючи професійну діяльність на засадах людиноцентричності, брати активну участь у соціальному та політичному житті на місцевому, регіональному та державному рівнях.

ПРН 22. Вміти аналізувати та оцінювати детермінанти тінізації економіки як загрози національній безпеці держави, застосовувати сучасні методи та інструменти детінізації економіки України, синтезувати спектр заходів та підходів реалізації політики детінізації під час здійснення професійної діяльності.

ПРН 24. Сприяти захисту економічних інтересів держави в межах своєї компетенції шляхом ідентифікації потенційних загроз, уразливостей та дестабілізаційних чинників економічній безпеці держави, моніторингу підозрілих фінансових операцій, а також розроблення обґрунтованих пропозиції щодо їх нейтралізації та вдосконалення механізмів забезпечення економічної безпеки.

ПРН 25. Мати творче, гнучке та критичне мислення, наполегливість, активність, комунікабельність, стресостійкість, навички самоконтролю та об'єктивного самооцінювання, особисту мотивацію на виконання завдань із забезпечення національної безпеки.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК39- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/5

1. Організація освітнього процесу в межах атестаційного екзамену

Програма атестації зі спеціальності 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення та видами діяльності)» містить 9 блоків: «Національна безпека України», «Военно-політичні конфлікти та національна безпека», «Основи функціонування сектору безпеки та оборони України», «Основи підготовки держави до оборони», «Національна ідентичність та національна безпека», «Міжнародне право в системі національної безпеки», «Основи управління та стратегічного планування у безпековій сфері», «Економічна безпека держави», «Політика детінізації в системі забезпечення національної безпеки».

Умовою допуску до атестаційного екзамену є виконання ОПП «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення та видами діяльності)».

Критерії оцінювання знань відповідають сформованій в Державному університеті «Житомирська політехніка» загальній системі якостей, яка дозволяє реалізувати принцип єдності вимог до змісту і форми контролю рівня засвоєння знань і вмінь та їх об'єктивного оцінювання.

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

2. Програма підготовки до атестаційного екзамену

Блок «Національна безпека України»

Сутність і зміст загальної теорії національної безпеки. Поняття та змістовна характеристика національної безпеки. Основні об'єкти національної безпеки. Поняття та зміст національних інтересів і національних цілей України. Основні категорії національної безпеки України. Основні напрями забезпечення національної безпеки держави. Поняття та призначення системи забезпечення національної безпеки. Принципи побудови та функціонування системи забезпечення національної безпеки України. Основні суб'єкти забезпечення національної безпеки держави. Поняття національних цінностей України та їх ключові складові. Державна політика у сфері національної безпеки: сутність, мета та завдання. Нормативно-правова база національної безпеки України. Стратегія національної безпеки України. Закон України «Про національну безпеку України»: основні положення. Система забезпечення національної безпеки України та її основні функції. Система управління національною безпекою: структура та особливості. Правопорушення проти основ національної безпеки: поняття, система та юридичний аналіз. Поняття загроз національним інтересам та національній безпеці. Основні характеристики та класифікація загроз. Методи виявлення, оцінки та моніторингу загроз в Україні. Ключові реальні та поточні загрози національній безпеці України. Діяльність іноземних спецслужб на території України як загроза національній безпеці. Інформаційна агресія як елемент гібридної війни. Зміна геополітичної

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОКЗ9- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/6

ситуації як загроза національній безпеці України. Роль збройних конфліктів у дестабілізації національної безпеки України. Гонка озброєнь і військові витрати як виклик глобальної безпеці. Способи протидії основним загрозам національної безпеки України. Поняття та зміст інформаційної безпеки України. Загрози інформаційній безпеці та їх вплив на державу. Напрями державної політики у сфері інформаційної безпеки. Основи екологічної безпеки України: загрози та перспективи. Основні загрози воєнної безпеці України. Роль Збройних Сил України у забезпеченні воєнної безпеки держави. Проблеми соціальної безпеки України та їх вплив на стабільність держави. Демографічна безпека: виклики та шляхи рішення. Критична інфраструктура та її захист в умовах глобальних загроз. Біологічна безпека України: пандемії та інші загрози. Принципи міжнародної безпеки та їх застосування в Україні. Основні міжнародні організації у сфері безпеки та їх взаємодії з Україною. Європейська політика безпеки та місце України в ній. Перспективи інтеграції України в міжнародні безпекові структури. Основні міжнародні договори України у сфері безпеки. Участь України у миротворчих місіях: досягнення та виклики. Вплив міжнародної співпраці на національну безпеку України. Гендерний вимір у забезпеченні національної безпеки України. Міжнародний досвід організації системи національної безпеки. Стратегії протидії міжнародним загрозам для національної безпеки України

Блок «Воєнно-політичні конфлікти та національна безпека»

Сутність та основні підходи до вивчення конфліктів. Класифікація конфліктів та їх основні ознаки. Причини виникнення та функції конфліктів. Стадії розвитку конфлікту та їх характеристика. Стратегії поведінки у конфліктах. Механізми врегулювання конфліктів. Сутність та причини воєнних конфліктів. Класифікація воєнних конфліктів. Особливості динаміки розвитку воєнних конфліктів. Сучасні підходи до вивчення воєнних конфліктів. Поняття та типи міжнародних відносин. Фактори впливу на формування системи міжнародних відносин. Роль державного суверенітету в міжнародних відносинах. Вплив військової сили на міжнародні відносини. Система колективної безпеки: поняття та характерні ознаки. Політичні причини виникнення воєнних конфліктів. Роль ідеологічних розбіжностей у виникненні воєнних конфліктів. Політична пропаганда як інструмент розпалювання конфліктів. Роль міжнародних організацій у воєнних конфліктах. Вплив геополітичних амбіцій на воєнні конфлікти. Сутність та ознаки гібридної війни. Інструменти та засоби ведення гібридних війн. Наслідки гібридних конфліктів для держав. Інформаційна війна: сутність та характеристики. Стратегії та тактики ведення інформаційних війн. Методи протистояння інформаційним атакам. Вплив ядерної зброї на міжнародні відносини. Роль ядерних держав у врегулюванні конфліктів. Причини та фактори виникнення внутрішніх конфліктів. Етнічні конфлікти як форма внутрішніх конфліктів. Релігійні конфлікти: причини та особливості. Соціальні конфлікти та їх вплив на безпеку держави. Внутрішні конфлікти як передумова тероризму. Стратегії врегулювання воєнних конфліктів. Переговорний процес у врегулюванні воєнних конфліктів. Роль ООН у врегулюванні воєнно-політичних конфліктів. Діяльність НАТО щодо врегулювання воєнних конфліктів. Роль ОБСЄ у врегулюванні конфліктів. Стратегії постконфліктного відновлення. Роль міжнародних донорів у постконфліктному відновленні. Історичні передумови російсько-української війни. Вплив анексії Криму на міжнародний статус України. Трансформація воєнно-політичного курсу України після 2014 року. Фактори повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Роль міжнародних санкцій у стримуванні конфлікту. Гуманітарні наслідки воєнних конфліктів в Україні. Вплив воєнних конфліктів на міграційні процеси. Міжнародна гуманітарна допомога Україні. Реформування Збройних сил України в умовах конфлікту. Міжнародна військова допомога Україні

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОКЗ9- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/7

Блок «Основи функціонування сектору безпеки та оборони України»

Основні функції та завдання сектору безпеки і оборони України. Структура сектору безпеки і оборони України та взаємодія між її елементами. Роль та повноваження Президента України у сфері національної безпеки. Функції та завдання Ради національної безпеки і оборони України. Призначення та склад Воєнного кабінету при РНБО України. Роль та функції Ставки Верховного Головнокомандувача. Історія становлення та розвитку Збройних Сил України. Основні етапи реформування Збройних Сил України. Структура та функції Сухопутних військ ЗСУ. Призначення та завдання Повітряних Сил України. Роль та функції Військово-Морських Сил України. Призначення та завдання Десантно-штурмових військ. Функції та завдання Сил спеціальних операцій. Структура та завдання Сил територіальної оборони. Роль та функції Сил логістики ЗСУ. Призначення та завдання Сил підтримки ЗСУ. Функції та структура Військ зв'язку та кібербезпеки. Роль та завдання Медичних сил ЗСУ. Історія створення та розвитку Національної гвардії України. Функції та завдання Національної гвардії України. Особливості функціонування Національної гвардії в умовах воєнного стану. Призначення та структура Служби безпеки України. Роль та функції Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації. Завдання та структура Управління державної охорони. Призначення та функції Державної служби спеціального транспорту. Роль МВС України як суб'єкта сектору безпеки і оборони. Історія створення та розвитку Державної прикордонної служби України. Функції та завдання Державної прикордонної служби України. Особливості функціонування прикордонної служби в сучасних умовах. Структура та завдання Національної поліції України. Роль та функції Державної служби з надзвичайних ситуацій. Призначення та завдання Державної міграційної служби. Роль оборонно-промислового комплексу в системі національної безпеки. Місце громадських об'єднань у системі забезпечення національної безпеки. Координація діяльності складових сектору безпеки і оборони. Система управління сектором безпеки і оборони України. Особливості функціонування сектору безпеки і оборони в умовах воєнного стану. Міжнародне співробітництво у сфері безпеки і оборони. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони. Кадрова політика в секторі безпеки і оборони України. Інформаційно-аналітичне забезпечення сектору безпеки і оборони. Матеріально-технічне забезпечення складових сектору безпеки і оборони. Розвідувальні органи України та їх роль у системі національної безпеки. Система антитерористичної діяльності в Україні. Кібербезпека як складова національної безпеки України. Взаємодія суб'єктів сектору безпеки і оборони при виконанні спільних завдань. Реформування сектору безпеки і оборони відповідно до стандартів НАТО. Правові засади функціонування сектору безпеки і оборони України. Фінансове забезпечення сектору безпеки і оборони. Стратегічні комунікації в секторі безпеки і оборони

Блок «Основи підготовки держави до оборони»

Поняття, сутність та значення підготовки держави до оборони. Основні принципи забезпечення обороноздатності держави. Система державного управління у сфері оборони. Види оборонних заходів та їх класифікація. Нормативно-правова база підготовки держави до оборони. Основи оборонного планування в Україні. Органи державного управління у сфері оборони: структура та повноваження. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення оборонного сектору. Програми розвитку оборонно-промислового комплексу України. Стратегічне планування оборонних заходів. Поняття та структура військової безпеки України. Основи функціонування системи територіальної оборони України. Повноваження центральних органів влади щодо територіальної оборони. Повноваження регіональних органів влади щодо територіальної оборони. Організація та управління силами територіальної оборони. Основи мобілізаційної підготовки населення. Основи військового резерву та його роль у системі оборони. Забезпечення оборонної підготовки об'єктів критичної інфраструктури. Інформаційна підготовка суспільства до оборонних заходів. Роль громадянського суспільства у забезпеченні оборони держави. Основні положення Стратегії воєнної безпеки України. Механізми взаємодії між військовими та цивільними структурами. Міжнародний аспект всеохоплюючої оборони України. Роль волонтерських організацій у системі

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОКЗ9- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/8

оборони держави. Співпраця з міжнародними партнерами у сфері оборони. Функціонування держави в умовах правового режиму економічного стану. Функціонування держави в умовах правового режиму воєнного стану. Координація діяльності органів влади в кризових умовах. Роль силових структур в умовах надзвичайного та воєнного стану. Особливості мобілізаційного розгортання в умовах сучасних викликів. Основи побудови та функціонування Руху опору. Взаємодія Руху опору з іншими складовими секторами безпеки. Формування та комплектування підрозділів Руху опору. Повноваження Командування Сил спеціальних операцій у сфері Руху опору. Методи та засоби ведення операцій Руху опору. Основні завдання мобілізаційної підготовки в Україні. Організаційні основи мобілізаційної підготовки та мобілізації. Види та способи проведення мобілізації. Повноваження органів державної влади у сфері мобілізації. Забезпечення мобілізаційної готовності держави. Переведення економіки України на функціонування в умовах воєнного стану. Економічна готовність держави до оборони. Механізми державного управління економікою в умовах воєнного стану. Забезпечення ресурсної бази для оборонного комплексу держави. Міжнародний досвід адаптації економіки до воєнних умов. Організація та функціонування військово-цивільних адміністрацій. Правові засади діяльності військово-цивільних адміністрацій. Взаємодія військово-цивільних адміністрацій з органами влади. Роль військово-цивільних адміністрацій у забезпеченні оборони. Практичний досвід функціонування військово-цивільних адміністрацій в Україні

Блок «Національна ідентичність та національна безпека»

Сутність поняття "ідентичність" та її основні компоненти. Співвідношення особистісного та соціального рівнів ідентичності. Етнічна та національна ідентичність: спільне та відмінне. Соціально-етнічні спільноти: етнос, народ, нація. Нація як духовна спільнота: сутність та характеристики. Роль національних меншин у забезпеченні національної безпеки. Взаємозв'язок патріотизму та національної ідентичності. Прояви націоналізму в сучасному світі. Особливості національної ідентичності в демократичних країнах. Специфіка національної ідентичності в авторитарних режимах. Національна ідентичність в умовах тоталітаризму. Крайні форми прояву національної ідентичності. Вплив глобалізації на національну ідентичність. Феномен транснаціональної ідентичності. Космополітизм та національна ідентичність. Міграційні процеси та трансформація ідентичностей. Європейська ідентичність: сутність та формування. Роль НАТО у формуванні системи міжнародної безпеки. Вплив політичної системи на національну ідентичність. Роль ідеології у формуванні національної ідентичності. Політичний популізм та національна ідентичність. Громадянське суспільство та національна ідентичність. Роль мови у формуванні національної ідентичності. Значення культурних традицій у формуванні національної ідентичності. Вплив релігії на формування національної ідентичності. Історична пам'ять та національна ідентичність. Роль національних героїв у становленні нації. Іредентизм як етнонаціональний конфлікт. Етнічна та національна ідеологія як інструмент мобілізації. Співвідношення націоналізму та іредентизму. Державна політика у сфері формування національної ідентичності. Правові механізми формування національної ідентичності. Роль медіакультури у формуванні національної ідентичності. Основні етапи формування української національної ідентичності. Вплив західної та східної цивілізацій на український народ. Цивілізаційна самоідентифікація українців. Основні риси української ментальності. Етнічний склад України та особливості національної політики. Історичні аспекти формування української національної ідентичності. Національна ідентичність в умовах збройної агресії. Порівняльний аналіз національної ідентичності в Україні та Росії. Історія знищення української національної ідентичності. Інформаційна війна та національна ідентичність. Роль "м'якої сили" у формуванні національної ідентичності. Національна ідентичність як фактор національної стійкості. Вплив міжнародних організацій на формування національної ідентичності. Проблеми збереження національної ідентичності в умовах глобалізації. Роль освіти у формуванні національної ідентичності. Культурна політика держави та національна ідентичність. Перспективи розвитку української національної ідентичності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОКЗ9- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/9

Блок «Міжнародне право в системі національної безпеки»

Поняття та особливості міжнародного права як системи правових норм. Об'єкт, система та функції міжнародного права. Становлення та розвиток міжнародного права. Класифікація суб'єктів міжнародного права. Держава як основний суб'єкт міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій. Поняття та правова природа міжнародно-правового визнання. Правонаступництво держав у міжнародному праві. Основні джерела міжнародного права. Міжнародні договори як джерело міжнародного права. Міжнародні звичаї та їх роль у міжнародному праві. Загальні принципи права в системі міжнародного права. Рішення міжнародних судових органів як джерело міжнародного права. Односторонні акти держав у міжнародному праві. Норми *jus cogens* у системі міжнародного права. Співвідношення міжнародного та національного права. Імплементация норм міжнародного права в національне законодавство. Види територій у міжнародному праві. Державні кордони та їх правовий режим. Території з особливим правовим режимом. Міжнародно-правовий режим морських просторів. Правовий статус територіального моря. Правовий режим виключної економічної зони. Міжнародно-правовий режим повітряного простору. Міжнародні польоти та їх регулювання. Міжнародне право прав людини: поняття та принципи. Міжнародно-правові механізми захисту прав людини. Відповідальність держав у міжнародному праві. Протиправні діяння в міжнародному праві та їх класифікація. Види та форми міжнародно-правової відповідальності. Санкції в міжнародному праві: поняття та види. Міжнародне гуманітарне право: поняття та принципи. Міжнародні та неміжнародні збройні конфлікти. Учасники збройного конфлікту та їх правовий статус. Засоби та методи ведення війни. Правовий режим військової окупації. Міжнародне кримінальне право: поняття та принципи. Міжнародні злочини та злочини міжнародного характеру. Міжнародні судові органи в системі міжнародного права. Право міжнародної безпеки: поняття та принципи. Моделі міжнародної безпеки. ООН як головний гарант міжнародної безпеки. Рада Безпеки ООН: повноваження та функції. Регіональні системи колективної безпеки. Роль НАТО в системі міжнародної безпеки. Європейський Союз як гарант регіональної безпеки. Національні системи забезпечення міжнародної безпеки. Міжнародно-правові механізми протидії тероризму. Міжнародне співробітництво у сфері безпеки. Роль міжнародних організацій у забезпеченні національної безпеки України.

Блок «Основи управління та стратегічного планування у безпековій сфері»

Теоретичні основи стратегічного планування у сфері національної безпеки. Державна політика забезпечення національної безпеки України. Система управління у сфері національної безпеки. Суб'єкти та стилі управління у безпековій сфері. Форми управлінських рішень та їх зміст. Особливості прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності. Методологія прийняття рішень в умовах обмеженої інформації. Ризики і способи їх мінімізації при прийнятті управлінських рішень. Методи аналізу ситуації в системі управлінських рішень. Застосування SWOT-аналізу у сфері національної безпеки. Використання PESTEL-аналізу для оцінки безпекового середовища. Сценарний підхід у стратегічному плануванні. Динамічна стабільність і безпека: теоретичні аспекти. Кадрова політика у безпековій сфері. Нормативно-політичний аналіз динаміки безпекової ситуації. Еволюція системи міжнародної безпеки. Форми стратегічних рішень у сфері національної безпеки. Управління ризиками в процесі стратегічного планування. Управління змінами в системі національної безпеки. Стратегічне планування як функція державного управління. Організація процесу стратегічного планування. Етапи стратегічного планування у сфері національної безпеки. Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного планування. Роль ситуаційних центрів у системі стратегічного планування. Виклики і обмеження при стратегічному плануванні. Оборонне планування як складова стратегічного планування. Простір і суб'єкти безпеки як об'єкти політичного аналізу. Теоретико-правові аспекти стратегічного прогнозування. Методи прогнозування державної політики у сфері національної

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОКЗ9- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/10

безпеки. Зарубіжний досвід стратегічного планування у сфері національної безпеки. Демократичний цивільний контроль за сектором безпеки. Роль громадськості у стратегічному плануванні безпекової політики. Стратегічні документи у сфері національної безпеки України. Система стратегічного планування в секторі безпеки і оборони. Механізми координації при стратегічному плануванні. Оцінка ефективності стратегічного планування. Моніторинг реалізації стратегічних рішень. Довгострокове планування у сфері національної безпеки. Середньострокове планування у сфері національної безпеки. Короткострокове планування у сфері національної безпеки. Роль експертного середовища у стратегічному плануванні. Методики оцінки загроз національній безпеці. Планування розвитку спроможностей сектору безпеки і оборони. Ресурсне забезпечення реалізації стратегічних планів. Міжнародні стандарти стратегічного планування. Адаптація системи стратегічного планування до стандартів НАТО. Інноваційні підходи до стратегічного планування. Кризове планування у сфері національної безпеки. Стратегічні комунікації в системі національної безпеки. Оцінка результативності стратегічного планування.

Блок «Економічна безпека держави»

Визначення економічної безпеки держави та її ключових показників. Характеристика економічних викликів сучасності для України. Основні рівні економічної безпеки. Принципи забезпечення економічної безпеки держави. Багаторівневість системи економічної безпеки. Базові концепції економічної безпеки. Нормативно-правові акти регулювання економічної безпеки в Україні. Ключові положення Стратегії економічної безпеки України. Імплементация норм ЄС щодо економічної безпеки в Україні. Роль досвіду НАТО у розбудові національної системи стійкості. Характеристика вітчизняних суб'єктів забезпечення економічної безпеки. Співпраця з міжнародними інституціями у сфері економічної безпеки. Особливості формування економічної безпеки в умовах військового вторгнення. Сутність національних економічних інтересів держави. Основні загрози економічній безпеці в умовах війни. Моніторинг ризиків безпекового розвитку економіки. Економічна агресія держав. Складові фінансової безпеки держави. Методи оцінки рівня фінансової безпеки. Сутність виробничої безпеки держави. Виклики виробничої безпеки України. Стратегічний курс забезпечення енергетичної безпеки. Стан науково-технологічної безпеки України. Загрози інвестиційно-інноваційній безпеці держави. Механізми забезпечення соціальної безпеки. Оцінка рівня демографічної безпеки держави. Складові продовольчої безпеки України. Сутність зовнішньоекономічної безпеки. Характеристика макроекономічної безпеки держави. Механізми забезпечення макроекономічної безпеки. Роль економічної безпеки у сталому розвитку економіки. Економічний суверенітет країни. Неопротекціонізм в контексті економічної безпеки. Вплив корупційної складової на економічну безпеку. Геополітичні зміни під впливом російської агресії. Позитивні та негативні чинники економічної глобалізації. Досвід ЄС щодо трансформаційних змін в економіці. Механізми післявоєнного відновлення економіки України. Локалізація глобальних інститутів розвитку. Система оцінки рівня економічної безпеки. Індикатори економічної безпеки держави. Механізми протидії економічним загрозам. Стратегія забезпечення фінансової безпеки. Виклики демографічної безпеки в сучасних умовах. Механізми забезпечення продовольчої безпеки. Формування нових економічних зв'язків України з ЄС. Збалансована стратегія економічного розвитку. Основні напрями підвищення рівня економічної безпеки. Роль міжнародного співробітництва у забезпеченні економічної безпеки. Пріоритети розвитку економічної безпеки України в умовах євроінтеграції.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОКЗ9- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/11

Блок «Політика детінізації в системі забезпечення національної безпеки»

Сутність поняття тіньової економіки та її основні характеристики. Функції тіньової економіки в сучасних умовах. Позитивні та негативні наслідки тінізації економіки. Вплив тіньової економіки на економічну безпеку держави. Нормативно-правове регулювання протидії тінізації економіки в Україні. Основні норми законодавства ЄС щодо детінізації економіки. Класифікація детермінант тіньової економіки. Економічні детермінанти тіньової економіки. Соціальні детермінанти тіньової економіки. Інституційно-правові детермінанти тіньової економіки. Політичні детермінанти тіньової економіки. Психологічні та етичні детермінанти тіньової економіки. Суб'єкти забезпечення державної політики в сфері детінізації економіки. Міжвідомча співпраця в сфері детінізації економіки. Міжнародне співробітництво у сфері детінізації економіки. Види та форми тіньової економіки. Характеристика паралельної ("білої") тіньової економіки. Особливості неформальної ("сірої") тіньової економіки. Специфіка нелегальної ("чорної") тіньової економіки. Економічні моделі аналізу тіньової економіки. Методи оцінки масштабів тіньової економіки. Методики вимірювання рівня тінізації економіки. Тіньова економіка як фактор ризику економічної безпеки держави. Стратегічні цілі державної політики детінізації економіки. Механізми реалізації політики детінізації економічних відносин. Економічна злочинність: поняття та види. Нелегальний ринок як сфера економічних злочинів. Легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом: сутність та типологія. Офшорні юрисдикції: поняття та класифікація. Політика деофшоризації як інструмент детінізації економіки. Неформальна зайнятість: причини та наслідки. Політика детінізації ринку праці. Корупція як загроза економічній безпеці держави. Взаємозв'язок корупції та тіньової економіки. Заходи протидії корупції в контексті детінізації економіки. Криптовалюти та їх вплив на тіньову економіку. Правове регулювання цифрових активів. Злочинні технології збагачення з використанням криптовалют. Контрабанда: сутність та типові схеми. Напрями протидії контрабандній діяльності. Досвід ЄС щодо подолання проблем тіньової економіки. Податкова культура країн ЄС та її вплив на тіньову економіку. Європейські цінності та етика ділових відносин як основа протидії тінізації. Тіньова економіка як глобальна проблема сучасності. Діяльність міжнародних організацій у боротьбі з тіньовою економікою. Роль FATF у протидії відмиванню грошей. Формування сприятливого економічного клімату як передумова детінізації. Взаємозв'язок детінізації економіки та економічної безпеки держави. Індикатори оцінки рівня тінізації економіки. Пріоритетні напрями вдосконалення політики детінізації економіки України.

3. Рекомендована література для підготовки

1. Войціховський А. В. Міжнародне право : підручник / А. В. Войціховський ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 544 с. URL: http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/bitstream/123456789/2835/1/2020%20Mizhna%20rodne%20pravo_Pidruchnyk_A%20Voitsikhovskyi_2020.pdf
2. Голубяк Н. Збройні конфлікти у сучасному безпековому просторі: особливості та тенденції. Актуальні проблеми політики, інформації та безпеки. Івано-Франківськ, 2022. с. 207-236 URL: https://www.researchgate.net/publication/374419833_Zbrojni_konflikti_u_sucasnomu_bezpekovomu_prostoru_osoblivosti_ta_tendencii
3. Грицишен Д.О. Державна політика в сфері запобігання та протидії економічній злочинності: монографія. Житомир: ЖДТУ. 2020. 300 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК39- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/12

4. Державна кримінально-правова політика протидії економічній злочинності: монографія / За загальною редакцією В.В. Євдокимова, Д.О. Грицишена. – Житомир: Видавничий дім «Бук-друк», 2024. 672 с.

5. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення: монографія / Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. Львів: Сполом, 2020. 418 с.

6. Дикий А.П. Державна політика запобігання та протидії економічній злочинності в системі гарантування економічної безпеки України: монографія. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”». 2023. 428 с.

7. Економіка та економічна безпека держави. Теорія та практика : Монографічний навчальний посібник / С. Давиденко, О. Єгорова, В. Приходько, П. Матішак, Я. Голоніч, П. Копінець, М. Мачкінова, М. Доброволска та ін. Ужгород : РІК-У, 2017. 388 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jsru/handle/lib/19681>.

8. Єжеєв М. Система забезпечення національної безпеки як складова публічного управління країни. Публічно-управлінські та цифрові практики. 2023. Vol. 1. URL: <https://doi.org/10.31673/2786-7412.2023.017089>.

9. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20.03.2003р. №638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>

10. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 №361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-0#Text>

11. Закон України «Про національну безпеку в Україні» від 21.06.2018р. №69-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/69-19#Textv>

12. Закон України «Про оборону України» від 06.12.1991р. №1931-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/193-1#Text>

13. Заставна О. П. Право європейського союзу в системі міжнародного права. Galician Studies Law Sciences. 2024. № 5. С. 45–50. URL: https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2024-5-7.

14. Кіндратець О.М., Сергієнко Т.І. "Національна ідентичність як умова збереження та зміцнення державного суверенітету." Серія: Історія. Політологія 35-36 (2023): 78-89. URL: <https://visnyk.mu.edu.ua/index.php/politologia/article/view/12>

15. Клименко Н. Г. Теорія стратегічного менеджменту: курс лекцій. Київ, 2023. 185 с. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/36c74b56-bbb3-4021-964c-72851aab9668.pdf>

16. Климончук, В. (2020). Національна ідентичність за умов глобалізації: дилеми та перспективи сучасної України. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії, (33), 108-114. URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/33_2020/16.pdf

17. Консолідаційна модель національної ідентичності: від теорії суверенітету до теорії політичної модернізації: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2020. 364 с. URL:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК39- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/13

https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.12/Rydenko_monogragia1904.pdf

18. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 31-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/31-1#Text>

19. Кузьмін Е. Міжнародне кримінальне право: Quo Vadis?. Legal Novels. 2023. No. 20. P. 134–140. URL: <https://doi.org/10.32782/ln.2023.20.19>.

20. Лецишин Р. Адміністративно-правові основи стратегічного планування у державному секторі. Актуальні проблеми правознавства. 2020. Т. 1, № 4. С. 49–54. URL: <https://doi.org/10.35774/app2020.04.049>.

21. Мартинюк О., Гаврилюк С. Роль міжнародного права у підтримці загального миру та безпеки. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. No. 11. P. 801–803. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-11/195>.

22. Міжнародне гуманітарне право : навч.-метод. посіб. / за ред. О. В. Бігняка. – Одеса: Видав. дім «Гельветика», 2022. – 136 с. URL: <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/2850>

23. Морохов О., Магась Г. Концептуальні засади стратегічного планування у сфері безпеки державного кордону України. Аспекти публічного управління. 2020. Vol. 8, no. 2. P. 34–43. URL: <https://doi.org/10.15421/152017>.

24. Мосієнко, О., Гордійчук, О., Клименко, І., & Кондратюк, Ю. (2024). Національна безпека України: аналіз ризиків та викликів. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/8635>

25. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України: підручник / Г. П. Ситник, М. Г. Орел; за ред. Г. П. Ситника. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372 с. URL: <http://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/7148e643-1410-42f1-a6b6-f4cf15aeb638.pdf>

26. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади : монографія / за заг. ред. О. П. Дзьобаня. Харків : Право, 2021. 776 с. URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/monografiya-_page_1-5.pdf

27. Онищенко Н., Сунегін С. Міжнародне право і розвиток національної правової системи України: питання миробудівництва. Grail of Science. 2022. № 12-13. С. 117–126. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.29.04.2022.017>.

28. Основи стратегічного планування національної безпеки : навч. посіб. / Г. П. Ситник, М. Г. Орел ; за ред. Г. П. Ситника. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2022. – 208 с. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/22d6e034-82cf-4074-b7fb-f15c8c1f9d4b.pdf>

29. Павліковський А., Свешніков С., Бочарніков В. Зарубіжний та вітчизняний досвід здійснення стратегічного аналізу в сфері воєнної політики. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень НУОУ імені Івана Черняхівського. 2024. С. 6–13. URL: <https://doi.org/10.33099/2304-2745/2024-2-81/6-13>.

30. Політико-правове забезпечення публічного управління у сфері національної безпеки: курс лекцій / Г.П.Ситник. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. – 142 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК39- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/ 14

URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/e1cf9222-78db-4fce-b0b4-7f1bbf33d4c3.pdf>

31. Порока С. Г. Європейські принципи управління національною безпекою: можливості адаптації в Україні. Bulletin of the National University of Civil Protection of Ukraine. Series: Public Administration. 2024. № 2(21)2024. URL: <https://doi.org/10.52363/2414-5866-2024-2-28>.

32. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013р. №1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v131-13#Text>

33. Публічне управління у сфері національної безпеки : підручник / Г. П. Ситник, М. Г. Орел ; за ред. Г. П. Ситника. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2022. – 464 с. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/1bec7c93-6513-4767-8083-7e91d2941a05.pdf>

34. Сверхніков С.В., Бочарніков В.П. Системні риси воєнного конфлікту на території України. SSRN, 2022. – 15 с. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4028570

35. Саганюк Ф., Лобко М., Мудрак Ю. Проблеми нормативно-правового забезпечення стратегічного планування у сфері оборони. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень НУОУ імені Івана Черняхівського. 2022. С. 56–60. URL: <https://doi.org/10.33099/2304-2745/2022-2-75/56-60>

36. Ситник Г.П. Воєнно-політичні конфлікти та міжнародна безпека: курс лекцій. Київ: ТОВ «САК Лтд», 2023 – 92 с. URL: https://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/f1eb24e2-deff-4a31-ad06-9848419f8d2c.pdf?utm_source=chatgpt.com

37. Супрунова І.В. Державна політика у сфері детінізації національної економіки як структурної складової державної безпеки: монографія. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”». 2021. 340 с. URL: https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8066/%d0%a1%d1%83%d0%bf%d1%80%d1%83%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b0_%d0%bc%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

38. Ткачук Н. Стратегічне планування та стратегічний аналіз у сфері забезпечення національної безпеки. Юридичний вісник. 2021. № 4. С. 80–86. URL: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i4.2219>.

39. Шипілова Л.М. Стратегічне планування у сфері національної безпеки: курс лекцій / Л.М.Шипілова. К: ВПЦ "Київський університет", 2023. – 143 с. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/0c043c6b-bab5-4391-9c5c-26aa49b2e9e5.pdf>

40. Ярмакі Х., Ярмакі В. Щодо виникнення міжнародного права. Південноукраїнський правничий часопис. 2022. № 1-2. С. 324–329. URL: <https://doi.org/10.32850/sulj.2022.1-2.56>.